

УДК 33.120

Гудзь П.В.

д-р екон. наук., проф. НУ «Запорізька політехніка»

РЕГІОНАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ТЕОРІЇ УПРАВЛІННЯ

Теорія регіонального менеджменту є новим міждисциплінарним науковим напрямом, що виник на перетині теорій регіоналістики та менеджменту.

Актуальність дослідження призначення регіонального менеджменту в теорії управління зумовлена тим, що система територіального управління в цілому в сучасній Україні перебуває на стадії становлення: категорійний апарат ще не до кінця сформований, законодавча база є недосконалою, а механізми реалізації – невідпрацьованими. Особливо гострою є проблема кадрового забезпечення регіонального менеджменту, підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно управляти розвитком регіону, створювати умови для життя регіональної спільноти на високому рівні, залучати до цієї роботи суб'єктів господарювання різних форм власності та організаційно-правових форм, громадські організації, широкі кола населення.

Розвиток сучасної економіки пов'язаний з необхідністю забезпечення ефективного управління на регіональному рівні. Предметом дослідження є економіка регіону й всі процеси, які з цим пов'язані, а об'єктом – регіон [1, с.75]. Були застосовані теоретичні методи дослідження, а саме: систематизація, порівняння, класифікація, типологія.

Регіон – це територіально спеціалізована й адміністративно визначена частина території країни, що характеризується цілісністю відтворювального процесу і єдиною системою управління.

Під терміном регіональне управління розуміють управління будь-якою територією незалежно від існуючих політичних та адміністративно-територіальних кордонів. Регіональне управління має справу з відтворювальними процесами, локалізованими на конкретній території [2, с.6]. Метою регіонального менеджменту є підвищення якості життя населення і забезпечення відтворення природної системи на базі ефективного комплексного економічного і соціального розвитку регіону, що досягається шляхом раціональної організації територіального господарства.

Регіональний рівень управління має свої особливості. Його відмінною рисою є політична мотивація як складова управлінських рішень, які стосуються стратегічного плану економічного розвитку. Регіональний менеджмент – це сукупність принципів, методів управління ресурсами з метою досягнення максимальної ефективності і прибутковості, який включає [4, с. 28]:

- генеральний менеджмент (всіх учасників і організаторів процесу управління, котрі розробляють стратегічний план);
- менеджмент виробничо-господарської діяльності;
- менеджмент управлінського персоналу;
- «м'який менеджмент» політичних партій і організацій.

До основних методів регіонального управління відносяться:

– економіко-правові методи регіонального управління, що полягають у створенні сприятливих правових умов для забезпечення сталого економічного зростання в регіоні;

– організаційно-адміністративні методи регіонального управління, які полягають у використанні сукупності методів проектування і вдосконалення раціональних організаційних структур регіонального управління, функціонування яких забезпечує досягнення поставлених цілей регіонального розвитку;

– морально-психологічні методи регіонального управління, які полягають у формуванні позитивного іміджу представників регіональної влади, заснованого на сумлінному виконанні своїх посадових обов'язків, що виражається в досягненні реального зростання економічних показників у регіоні і на цій основі підвищення рівня життя населення.

До інструментів регіонального менеджменту відносяться:

- регіональна політика: економічна, соціальна, демографічна;
- концепція економічного і соціального розвитку регіону;

- стратегія економічного і соціального розвитку регіону;
- програми економічного і соціального розвитку регіону, а також інші програми, які класифікуються за змістовною ознакою (наприклад, програми інвестиційного розвитку міста);
- баланси: трудових ресурсів регіону; фінансових ресурсів регіону; регіональний баланс виробництва і розподілу продукції; зовнішньоторговельний баланс регіону, а також інші змістовні баланси (наприклад, баланс виробництва і споживання електроенергії в регіоні і т.д.);
- місцеві бюджети.

Основними чинниками в регіональній системі управління є такі [3, с. 20]:

- співвідношення плану і товарно-грошових, ринкових відносин у розвитку і функціонуванні підприємств народного господарства країни;
- співвідношення економічних і організаційних методів у механізмі управління;
- співвідношення централізованих і децентралізованих управлінських рішень у регіональному відтворювальному процесі.

Залежно від того, яка складова в кожному з трьох положень концепції стає переважною, визначаються характер і функціональна спрямованість господарського механізму, за допомогою якого виконуються управлінські функції.

Методологічною основою розробки моделі економічного механізму для всіх рівнів управління господарським комплексом країни є офіційно визнана в державі концепція ринкового господарювання [3, с. 21], що застосовується на рівні регіонального управління.

Таким чином, регіональний менеджмент як один з видів спеціального менеджменту являє собою сукупність принципів, методів, форм і засобів впливу на господарську діяльність регіону. У процесі дослідження на основі опрацьованих джерел автором визначено, що регіональний менеджмент – це сукупність принципів, методів управління ресурсами з метою досягнення максимальної ефективності і прибутковості, однак з певною особливістю – політичної мотивацією. Крім того, були визначені основні методи та інструменти регіонального менеджменту.

Подальша теоретична розробка має бути спрямована на визначення практичних особливостей застосування методів та інструментів регіонального менеджменту в українській практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Новікова М.М. Регіональний менеджмент/ М.М. Новікова. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 94 с.
2. Регіональний менеджмент: конспект лекцій / укладачі: А.Ю. Жулавський, О.О. Павленко, Ю.А. Опанасюк, І.О. Тимченко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – 114 с.
3. Регіонально-адміністративний менеджмент: Навчальний посібник / під ред. В.Г. Воронкової. – К.: Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
4. Жаворонкова Г.В. Стратегічне управління розвитком регіону / Г.В. Жаворонкова, В.О. Жаворонков // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – 2011. – № 2(4). – С. 26-31.